

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na čistoč. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Gocvici pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

SREČANJE NAJBOLJ RAZVITIH ZAHODNIH DRŽAV V LONDONU ZAKLJUČENO

Sedmerica se je soočila z glavnimi problemi vendar ni nakazala nobenih stvarnih rešitev

Brezposelnost, energetski viri, mednarodna trgovina in odnos z državami v razvoju najbolj žgoča vprašanja - Dokaj pozitivna in optimistična ocena Andreottija - TASS: Vrh v Londonu je bil pravi polom

LONDON, 9. — Srečanje na vrhu sedmimi najbolj razvitimi zahodnimi državami se je zaključilo brez kakršne koli stvarnosti in brez taksne optimizma, ki je bil morda za prejšnji srečanja v Portu, Parizu in v Franciji. To je prišlo na dan, ko so se v zaključnem sporazumu države v kratkih izjavah izjavile, da bodo v prihodnosti delovale na področju vlad. Bodilnih besed ni manjkalo, glavno dejstvo pa je znano: vseh udeležencev, ki bi nakazali ključna vprašanja, ki jih je treba rešiti tako znotraj kapitalističnega sveta kot tudi v odnosu z nevroženimi in nerazviti.

Kljub temu hvalavrednemu napadu na končni rezultat konference, saj so se udeleženci omejili na sojenje se, niso pa nakazali nobene učinkovitega zdravila. Najbolj žgoče vprašanje je po oceni «sedmerice» brezposelnost, se zlasti brezposelnost mladih ljudi. Zaključno poročilo poudarja, da je nezaposelnost problem, ki ga ne rešuje nobena politika, kajti vpliva na stabilnost kapitalističnega sveta, ne kaže pa nobene rešitve. Italija, Francija, in Velika Britanija so kot tri gospodarsko najb-

kejšje udeležence, dosegle, da je «sedmerica» odmerila vprašanja potrebne pozornosti, niso pa dosegle od bogatejših zaveznikov, ki se, pa čeprav v manjši meri, so očajo z istim vprašanjem, stvarnih ukrepov.

Prav tako je zaenkrat dokaj megljeno stališče do novih energetskih virov, ki naj nadomestijo nafto. Kot je znano, so ZDA dokaj oprezne pri prodaji oplenjenega urana, ki naj bi služil kot gorivo za evropske samoplojevalne jedrske reaktorje, in ki so edina alternativa «črniemu zlatu» (tj. hudo bremeni plačilne bilance evropskih držav).

Rešitev je zaenkrat prehodnega značaja, in pomeni v bistvu odločitev problema. Carter je pojasnil, da načelno ne nasprotuje samoplojevalnim reaktorjem, vendar zaveza jantstva proti širjenju jedrskega orožja. Ostali so v bistvu soglasni s tem stališčem poudarili so pa, da je zanje jedrska energija nujnost.

Tretje jedrsko spora je bilo vprašanje mednarodne trgovine. Udeleženci so poudarili nujnost, da se proti protekcionističnim nagnjenjem, niso pa rešili vprašanja, kako pomagati revnejšim in šibkejšim iz krize, da jim ne bodo protekcionistični ukrepi pomenili edinega izhoda. Kočno je «sedmerica» načelno tuji vprašanju odnosa z državami v razvoju in poudarila, da je posledica kapitalističnega boja za osvojitve svetovnega tržišča. (vt)

Na te pomankljivosti opozarjajo skoraj vsi listi držav udeležencev, ki so sledili londonski konferenci. Različna je le ocena skromnih rezultatov: pozitivna po mnenju nekaterih, ki ugotavljajo, da ima prvi po Kennedyju Zahod znova svojo vodilno vlogo, Jimmyja Carterja, negativna po mnenju drugih zaradi prevelike odvisnosti Znanod od ZDA in Zah. Nemčije.

Pred odhodom iz Londona so državni sedmi najbolj razvitih zahodnih držav imeli tudi vrsto medsebojnih srečanj, na katerih so razčlenili zlasti vprašanja dvostranskih odnosov. ZDA, Francija, Velika Britanija in Zah. Nemčija pa so na skupni popoldanski seji razpravljale o Zah. Berlinu. Za Italijo je največjega pomena sicer nje srečanje med Carterjem in Andreottijem. Predsednik italijanske vlade je v kratkem razgovoru s časniki ocenil sestanek pozitivno in poudaril, da sta z ameriškim predsednikom načela vrsto vprašanj, ki jih bosta poobila med njegovim (Andreottijevim) obiskom v ZDA julija letos. Dodal je tudi, da se je šef Bele hiše zanimal za politični razplet v Italiji in udaril pravičnost svoje vlade, da pomaga zaveznicem obnem pa je izrekil priznanje za napori Italije, da prebude hudo gospodarsko krizo.

Andreotti je nato prešel na splošno oceno rezultatov srečanja na vrhu in se je tudi v tem priložnosti izrazil dokaj pozitivno. «Čudežev ni bilo pričakovati», je poudaril, in dodal, da vsekakor so vse države naredile znaten politični napred, da bi našle skupen jezik. Uresničiti v praksi glavne smernice, ki so bile začrtane, ob sedaj nalozarjstojnih mednarodnih teles. Končno se je predsednik italijanske vlade dotaknil tudi vprašanja mednarodnega gospodarstva in ocenil, da je optimistično na ravnanje anodube. Vse države so se obvezale, da bodo prispevale svoji delu in tudi Italija ga bo, v zavesti, da je tega zmogla. To je zelo pozitivno za državo, o kateri se je še pred nedavnim zaskrbljenostjo ugovarjalo, da se njen gospodarski razvoj blizu n'li.

Naj ob koncu omenimo še oceno sovjetske časopisne agencije TASS, za katero je rezultat londonske konference — ugotovila agencija — se niso mogle sporazumeti o ključnem problemu, kako zboljšati mednarodni gospodarski položaj in premostiti hudo krizo. Odborni dokumenti kažejo po mnenju TASS

nasprotja med državami, zlasti pa ne dajejo stvarnih napotil za premostitev krize. Spori in protislovja — zaključuje sovjetska agencija — so prišli še zlasti do izraza ob vprašanju mednarodne trgovine, kar je posledica kapitalističnega boja za osvojitve svetovnega tržišča. (vt)

Segrejevo poročilo so zahodni opazovalci označili kot «zelo previdno», sam izvedenec za zunanje politična vprašanja v KPI pa je izrazil zadovoljstvo nad načinom in potekom zasedanja. V resoluciji je Segre med drugim poudaril strogo soodvisnost med najbolj perečimi problemi, ki tarejo svet (varnost, omejevanje strateškega orožja, vrzel med revnimi in bogatimi ter človeške pravice) in pribil, da jih bo mogoče rešiti edino, če se bo nadaljeval proces popuščanja mednarodne napetosti, tedaj bo na svetu tudi več mesta za svobodo in demokracijo.

Segre je nadalje naglasil potrebo po rešitvi sredozemskega vprašanja oz. bliznjahodne krize, ki grozi svetovnemu miru, kot tudi po kar najuspešnejši izpeljavi beograjske konference, kajti v nasprotnem primeru bodo sporazumi iz Helsinkov ostali na papirju.

Segrejevo poročilo so zahodni opazovalci označili kot «zelo previdno», sam izvedenec za zunanje politična vprašanja v KPI pa je izrazil zadovoljstvo nad načinom in potekom zasedanja. V resoluciji je Segre med drugim poudaril strogo soodvisnost med najbolj perečimi problemi, ki tarejo svet (varnost, omejevanje strateškega orožja, vrzel med revnimi in bogatimi ter človeške pravice) in pribil, da jih bo mogoče rešiti edino, če se bo nadaljeval proces popuščanja mednarodne napetosti, tedaj bo na svetu tudi več mesta za svobodo in demokracijo.

Segre je nadalje naglasil potrebo po rešitvi sredozemskega vprašanja oz. bliznjahodne krize, ki grozi svetovnemu miru, kot tudi po kar najuspešnejši izpeljavi beograjske konference, kajti v nasprotnem primeru bodo sporazumi iz Helsinkov ostali na papirju.

Segre je nadalje naglasil potrebo po rešitvi sredozemskega vprašanja oz. bliznjahodne krize, ki grozi svetovnemu miru, kot tudi po kar najuspešnejši izpeljavi beograjske konference, kajti v nasprotnem primeru bodo sporazumi iz Helsinkov ostali na papirju.

Segre je nadalje naglasil potrebo po rešitvi sredozemskega vprašanja oz. bliznjahodne krize, ki grozi svetovnemu miru, kot tudi po kar najuspešnejši izpeljavi beograjske konference, kajti v nasprotnem primeru bodo sporazumi iz Helsinkov ostali na papirju.

POSEGI NA SREČANJU NARODNOSTI SOSEDNIH DRŽAV V LENDAVI

Ne smemo dopustiti zavlačevanja v izvajanju osimskih sporazumov!

To je v svojem posegu na srečanju poudaril vodja delegacije SKGZ Boris Race. Dr. Franci Zwitter: «Gre za obstoj koroskih Slovencev, za naše življenje»

Del udeležencev Srečanja narodnosti iz sosednjih dežel v Lendavi

V sklepnem dokumentu sprejanja narodnosti iz štirih držav (Jugoslavije, Italije, Avstrije in Madžarske), ki je bilo — kot smo poročali — v Lendavi 6. in 7. t.m., je tudi naslednji odstavek:

Delegacije narodnosti «pozdravljajo osimske sporazume, sklenjene med republiko Italijo in SFR Jugoslavijo, ki vsebujejo tudi pomembna določila o pravicah italijanske narodnosti skupnosti v Jugoslaviji in slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, istočasno pa poudarjajo potrebo po hitrem in doslednem uresničevanju določil in duha teh sporazumov».

Boris Race
predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze

V tem odstavku je sintetično strnjeno to, kar je na koncu svojega posega na srečanju narodnosti posredoval vodja delegacije Slovenske kulturno-gospodarske zveze Boris Race, ko je zbrane predstavnike narodnosti seznanjal s položajem Slovencev v Italiji. Potem ko je lebdavsko srečanje označil kot priložnost na potrebno in dragoceno izmenjavo izkušenj o življenju posameznih narodnosti v vseh štirih sosednjih državah in čestital madžarski narodnosti skupnosti v Pomurju in v Jugoslaviji sploh k uspehom, ki jih je dosegla pri uresničevanju svojih narodnostnih pravic, je Boris Race predstavil osrednjo organizacijo Slovencev v Italiji in pri tem poudaril, da ima SKGZ prav zaradi svojega značaja obrambe interesov slovenske manjšine v Italiji, polne roke dela pri naporih za uveljavljanje narodnostnih pravic Slovencev, ki živijo na Tržaškem, Gorisnem in v Beneski Sloveniji ter Kanalski dolini.

Italija je v svoji zgodovini vedno izšla iz asimilacij manjšin — je dejal B. Race — in take asimilacije

Glede izvajanja osimskih sporazumov je predsednik slovenskega parlamenta na zaključku svojega nagovora poudaril, da niti skupščina, niti deželni svet nista operativna fakulteta, da pa sta kot predstavniška organa do značilne odgovornosti za to, da se b' d' vsa vprašanja v zvezi s praktičnim uresničevanjem sporazumov razreševala čimbolj uspešno in v največjo korist prebivalstva na obeh straneh meje.

V svojem zelo obširnem odgovoru na pozdravne besede gostitelja, je predsednik deželnega sveta Pittoni opravil pregled doslej prelojene poti v razvijanju plodnih odnosov med Italijo in Jugoslavijo in se posebno poudaril delež dežele Furlanije - Julijske krajine in republike Slovenije. Ob pozitivni oceni doseženih rezultatov pa je poudaril, da je to pot, ki jo je treba stalno brniti in

TOM MARC
(Nadaljevanje na zadnji strani)

PRVI URADNI OBISK DELEGACIJE DEŽELNEGA SVETA V SLOVENIJI

S politično voljo na obeh straneh nadaljevati in krepiti sodelovanje

Predsednika obeh delegacij, dr. Brecelj in Arnaldo Pittoni, poudarila neprecenljiv delež Slovenije in dežele Furlanije - Julijske krajine za ugoden razvoj sodelovanja ob odprti meji in za sklenitev osimskih sporazumov - Poudarek na pravicah in vlogi manjšin

(Od našega posebnega dopisnika)

LJUBLJANA, 9. — Če sta Italija in Jugoslavija z osimskimi sporazumi postavila pogoje za reševanje vseh odprtih vprašanj in za razvijanje najuspešnejšega medsebojnega sodelovanja, če sta našli ustvarilni take odnose, ki so danes lahko zgled mirujočega sosedstva v Evropi in v svetu, je tudi zasluga novega ozračja, ki se je ustvarilo na meji, ki velja za najbolj odprto v Evropi. Dežela Furlanija - Julijska krajina in Socialistična republika Slovenija sta dali velik, nedamodljiv prispevek pri sklepanju osimskih sporazumov, čeprav so njune zunanje politične kompetence omejene. Prav zaradi tega, ker je politična volja važnejša od kompetenc, ima tudi obisk delegacije deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine v Socialistični republiki Sloveniji velik pomen, še posebno v času, ko se odpira nova faza konkretnega uresničevanja vseh postavk osimskih sporazumov.

To je bila ena osnovnih ugotovitev današnjih uvodnih političnih pogovorov med predstavniki naše dežele in zastopniki slovenske skupščine, saj sta jo posebno poudarila tako gostitelj, predsednik skupščine Socialistične republike Slovenije Marjan Brecelj, kot gost, predsednik deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine, Arnaldo Pittoni. Gre za prvi uradni obisk predstavnika deželnega sveta v sosednji republiki, ki se je neformalno začel že sinoči, ko je v Ljubljano odpotovala delegacija, v kateri so zastopane vse stranke ustavnega loka.

Na današnjih pogovorih na sedežu republiške skupščine je gostom zaželel dobrodoščilo predsednik skupščine Marjan Brecelj, ki je v kratkem nagovoru poudaril pomen obiska, še posebno, ker do njega prihaja kmalu po ratifikaciji osimskih sporazumov. Dr. Brecelj je se spomnil katastrofalnega potresa, ki je povzročil toliko človeških žrtev in materialne škode v Furlaniji - Julijski krajini, ter je tudi v Sloveniji pomenil zelo hudo udarce, ter omenil željo, da bi posledice te tragedije odpravili in obnovili normalno življenje.

Dobro del svojega uvodnega nagovora je predsednik slovenske skupščine posvetil orisu gospodarskega in upravnega - političnega položaja Slovenije in se posebno omenil novo ustavo, ki je zagotovila republikam še večjo avtonomijo in bolj obsežne pristojnosti. Nato je prešel k obravnavanju stanja medsebojnih odnosov med našo deželo in republiko Slovenijo in z zadovoljstvom podčrtal intenzivno sodelovanje na številnih področjih, predvsem na gospodarskem in kulturnem. Najbolj intenziven je bil seveda malobeljni promet: odprta meja je danes realnost, kot dokazuje že sam potek, da je bilo od podpisu londonskega spomenice o soglasju do danes več kot 400 milijonov prehodov čez mejo in to samo omejnega prebivalstva.

«Danes pa — je nadaljeval Marjan Brecelj — nam osimski sporazumi dajejo še večje možnosti sodelovanja, pravzaprav nam obvezujejo, da storimo vse, da bi to sodelovanje še dopolnili.»

Dr. Brecelj je tudi omenil nedavne sklepe skupščine glede gospodarskega sodelovanja s sosedji, nato pa je seznanil goste z nedavno razpisano slovenski skupščini, ki je bila posvečena položaju in izvajanju pravic manjšin v Socialistični republiki Sloveniji. Kar se tiče slovenske manjšine v Italiji pa je poudaril prizadevanja demokratičnih sil v deželi za reševanje vseh njenih problemov, ki se posebno pa je poudaril obveze, ki jih je s posebno resolucijo sprejel italijanski parlament ob ratifikaciji osimskih sporazumov in prid globalne zaštite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

O položaju na južnem delu Afrike bodo razpravljali v Maputu mednarodna konferenca, ki so jo priredili pod okriljem OZN. Glasnik svetovne organizacije je poudaril, da je bil Maputo nalašč izbran kot sedež konference, da bi se članice OZN lahko podrobneje seznaile s položajem na tem delu črne celine.

ZBORNIK ČLANKOV IN DOKUMENTOV

Manjšine v odnosih med Avstrijo in SFRJ

V pripravi je izdaja v glavnih evropskih jezikih

(Od našega dopisnika)

BEograd, 9. — V mednarodnem tiskovnem središču so danes domačinom v tujih časnikiarjem predstavili izredno zanimivo publikacijo — zbornik člankov in dokumentov «Manjšinske vprašanje v jugoslovansko - avstrijskih odnosih». Na tiskovni konferenci sta kot predstavnika «Jugoslovanske stvarnosti» in Medju narodne politike, ki je zbornik izdala, sodelovala direktor Dragoljub Vujica ter glavni in odgovorni urednik Velimir Popović. Časnikarjem je govoril urednik in eden od avtorjev zbornika Bogdan Osojnik, znani slovenski in jugoslovanski publicist in družbenopolitični delavec, navzoč pa je bila tudi večina avtorjev.

Zbornik vsebuje enajst člankov, ki razliknih zornih kotov obravnavajo položaj, pravice in probleme koroskih Slovencev in gradščanskih Hrvatov v Avstriji. Kot posebna priloga je dodan intervju Edvarda Karla deljunaškemu «Profilu» o aktualnih vprašanjih manjšinske problematike, poleg tega pa so v zborniku objavljena poglavna določila avstrijske državne pogodbe, nekaj najpomembnejših uradnih dokumentov jugoslovanske vlade v zvezi s problemi manjšin v Avstriji ter lista, ki sta jo osrednji organizaciji koroskih Slovencev nedavno posredovali komiteju Združenih narodov za

Dr. Franci Zwitter
predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroskem

«Koroski Slovenci se po letu 1945 kljub nenehnemu boju za enakopravno vključitev v družbeni razvoj države, nismo dokopali niti do osnovnih pravic, ker je avstrijska manjšinska politika stopila na pot nemških nacionalistov z očito težnjo, da bi nas izkorinili», je v imenu Zveze slovenskih organizacij v Narodnega sveta koroskih Slovencev dejal dr. Franci Zwitter v uvodu svojega prikaza položaja koroskih Slovencev v Avstriji.

Avstrija je takoj po sprejetju državne pogodbe ukinila zakon o dvojezičnem solanju otrok na narodnostno mešanem območju, je nadaljeval dr. Zwitter in tudi kasnejša sprememba obveznega šolskega pouka za obe narodnosti ni bila v

JOZE KOREN
(Nadaljevanje na zadnji strani)

VLADO BARABAŠ

POLITIČNI RAZPLETI V ITALIJI

Pred obnovo srečanj za sestavo programa

KD je pripravljena pogajati se o gospodarstvu, javnem redu, stolstvu in krajevnih upravah - CK KPI se sestane 12. maja

RIM, 9. — Priprave na prihodnja srečanja izvedenec raznih strank za sestavo skupnega programa so v polnem teku, čeprav v zatišju. Povsod prevladuje prepričanje, da KD skuša ne naprej zavlačevati pogajanja, vendar tega ne bo mogla delati v nedolgi. Splošno mnenje je, da je rok za dokončno rešitev krize in podpis skupnega programa, torej oblikovanje nove vlade večine, konec meseca. Od junija dalje bi zavlačevanje pomenilo stopati s hiri, koraki na poti razpada parlamenta in k novim političnim volitvam v vzdušju čelnega spopada (La Malfa se je celo vprašal: «Kako pa bo jako glasovali?»).

Odposlanstvo KD, ki vodi pogajanja, bo na jutrišnji eji definiralo koledar srečanj. Najprej se bodo srečali izveščniki vseh strank in razpravljali o skupnem programu. Ustvarjena ne nekakšna «delovna skupina», čeprav ni še jasno, če bodo srečanja na več dvostranska ali pa, bolj praktično, skupna. Zatem bodo stekli pogovori o ostalih pogojih možnega sporazuma. V tem smislu je zanimivo, da KD spravlja v «skošto» programskega sporazuma, ki mora biti po njenem mnenju «omejen», še medse: javni red, stolstvo, krajevne pravice. Zanimivo je, torej, da KD zaključuje možnost sporazuma o celni vrsti drugih točk, kot so znanja politika, obramba in druge.

Računajo, da bo drugi del pogovorov med strokovnjaki trajal kvečjemu do konca tedna, zatem pa bi morala vodstva strank dokončno odločiti o tem, kaj storiti.

Sredi maja, točneje 12. t.m., se bo sestel tudi CK KPI, ki bo moral odločiti o zadržanju komunistov do sestaje vlade, oziroma do morebitnega programskega sporazuma. O političnem položaju, je rečeno v sporočilu s sedeža vodstva KPI, bo poročal Alessandro Natta, o osnutku «srednjeevropskega Natta KPI za preobrazbo Italije» pa bo poročal Napolitano.

Vedno na seji KPI je bilo razmeroma umirjeno, čeprav nekateri niso navedli nestrpnosti zaradi zavlačevanja taktike demokratizacij. «Upadajo, da so spoznali, da Italija ne zdrži več», je bil splošen komentar. Zaskrbljenosti, ki vlada v določeni meri tudi v PSI, zadeva «meje», preko katerih demokratizacij ne marajo iti; politični okvir sporazuma in «jamstvo» o dejanski spremembi vladne strukture.

Zanimiv je v tem smislu komentar socialističnega Caldana: «Če bi se KD delala, kot da se ni nič spremenilo in skušala ohraniti sedanjí ravnotežja kljub političnemu programskemu sporazumu med demokratičnimi stranki, bi verjetno bila na robu kršitve ustave, saj ni mogoče misliti na manjšinsko vladno parlamentu, kjer obstaja vladna večina drugačnega značaja».

CANDIDA CURZI
MOSKVA, 9. — Tridnevni obisk v Sovjetski zvezi polkovnika Menštijua je etipskemu revolucionarnemu odboru prinesel izraze solidarnosti s vladno vlado in kakovosten skok v medsebojnem sodelovanju na raznih področjih. Megistu Hajle Mariam je namreč z voditeljski SD podpisal več sporazumov in sicer o gospodarsko- tehničnem sodelovanju, o kulturno-znanstvenem in o izmenjavi diplomat-

Poslanica SZ Titu

BEograd, 9. — Sovjetski veleposlanik v Beogradu Stjepakov je izročil danes jugoslovanskiemu podpredsedniku Zarkovici poslanico za maršala Tita. Vsebina ni znana, nekateri pa domnevajo, da poslanica sovjetskih voditeljev zadeva bližnjo poštastev 85. rojstnega dneva jugoslovanskega predsednika.

PARIZ, 9. — Tri največje francoske sindikalne konfederacije so poglasile za prihodnje dni 24-urno splošno stavko. Den stavke ni še dokončno določen, ker so tri organizacije prepustile četrti 48 ur časa, da dokončno sklene, če se priidruzi manifestaciji ali ne.

BEJRUT, 9. — V večeršnjih soopadnih, v katere so posegle tudi oklopane in artilerijske enote, med muslimani in katoličani v južnem predelu Libanona, so bile ubite tri osebe, medtem ko jih je bilo šest ranjenih.

RIMINI: ZBOROVANJE 2.000 DELEGATOV FEDERACIJE CGIL - CISL - UIL

Pogoji skupščine delavskih delegatov za sestavo novega vladnega programa

RIMINI, 9. — Verjetno najpomembnejša «skupščina» italijanskega delavskega gibanja, zborovanje 2.000 delegatov enotne sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL, razpravljala te dni o odnosu sindikalnega gibanja do novih ravnotežij, ki prihajajo do izraza v italijanski politiki. Gre torej za politični poseg sindikatov v težki in zapleteni dialog med strankami, obnem pa ponoven «vstop sindikatov v igro», iz katere so bili vrženi po sporazumu o omejevanju cene delovalne šile pred nekaj meseci.

Sindikalisti vedo, da jih biza v začetku ni razumela. Prišlo je tudi do izrecnih pojavov oporekanja, ki so bila «spontana skupščinska» delavstva v milanski operi. O vsem tem je uvodoma spregovoril skupščini delavskih delegatov Sergio Garavini, član osrednjega vodstva CGIL. Priznal je, da bo treba preveriti metodo določanja v sindikalnem gibanju, čeprav se mu tudi oporekanje sicer pravilnim ukrepom sindikatov in vlade zdi pravilno in koristno. Garavini je o nalogah sindikalnega gibanja dejal, predvsem to, da bo moralo v večji meri skrbeti za vključevanje žensk, mladine in brezposelnih v svoje vrste, kajti samo na ta način bo poseg sindikata dejanski odraz vseh delavskih slojev.

Glede političnega položaja pa je Garavini poudaril, da si delavsko gibanje pričakuje skorajšnjo sporazuma med strankami, postavljajo na svoje pogoje. Pri tem je omenil «točke», ki bi po njegovem mnenju morale biti

Katanski uporniki prisiljeni k umiku

KINSAZA, 9. — Zairska radijska postaja «Glas Zaira» je danes triumfalistično napovedala, da je invazije v pokrajini Šaba praktično konec. Dodala je tudi, da se ta koimenovani katanski žandarji na vrat na nos umikajo in da «so nji

NE SMEMO DOPUSTITI

(Nadaljevanje s 1. strani)

prid njihove ohranitve, ker Avstrija pogosto pouk v materinski in posebnosti priložnosti. Zaradi tega danes dve tretjini slovenskih in hrvaških otrok ne uživata pouka v materinski in vzrok za tako stanje je gotovo iskati v bojni rojakov za lastno eksistenco. Prav tako, je dejal dr. Zwitter, se je izrodil tudi zakon o dvojezičnosti napisi, ki so ga koroski Slovenci kljub nepopolnosti poznavali. S tem povezan pogrom nemških nacionalistov pa so bili od leta 1972 — je izrecno poudaril govornik — uvod v »vojno stanje«, ki se traja in utegne po lanskem propadu preteženju in se zlasti po združenju v krepkih zastraševanju in uprizarjanju sodnih procesov proti narodnjakom, odnose zaostri do skrajnosti. Kljub temu bodo koroski Slovenci bojkotali tudi nesprejemljiv zakon o narodnih skupinah in odločno zahtevali, da ga ustavno sodišče razveljavi. »Svet danes ve, kaj se dogaja na Koroskem, da ne uživamo človeških pravic, ki nam gredo po raznih mednarodnih dokumentih. Ker vemo, da so na naši strani demokratske sile v državi, da je na naši strani ves demokratski svet in zlasti naša matična dežela kot legitimna zaščitnica naših pravic, smo koroski Slovenci pripravili na odločen in tudi na dolgi boj, ker gre za naš obstoj, za življenje,« je zaključil dr. Zwitter.

Leo Fusilli
podpredsednik Unije Italijanov za Istro in Reko
»Mislim, da smo v družbenem razvoju in vzporedno v napredku za uveljavljanje naših narodnih pravic dosegli v naši državi velike uspehe in da napredujemo iz dneva v dan,« je v imenu italijanske narodnosti, ki živi v republiki Sloveniji in v republiki Hrvaški, dejal podpredsednik Unije Italijanov za Istro in Reko Leo Fusilli, in nadaljeval: »Mislim, da moramo iti naprej po poti, ki jo hodimo in doseženi uspehi nam pri tem dajejo moč in zagon za iskanje se novih oblik za stalno izboljševanje našega položaja.«

V nadaljevanju je Leo Fusilli izrazil zadovoljstvo v imenu delegacije italijanske narodnosti v Jugoslavijo, da prisostvuje tako pomembnemu srečanju narodnosti sosednih držav, ker taka srečanja vodijo k novim spoznanjem in povzročajo prizadevanja za popolno enakopravnost narodnosti z večinskimi narodom v posameznih državah. Taka srečanja pa so važna tudi za to, da se ustvari zveze med narodnostmi in zlasti s Slovenci v Avstriji in Italiji, ki živijo izven meja naše države,« je dejal Fusilli.

Govornik se je nato dotaknil o-simskih sporazumov med Italijo in Jugoslavijo ter dejal, da je tudi italijanska narodnost v Jugoslaviji z zadovoljstvom pozdravila te sporazume, ker vidi v njih realizirane ideale, za katere so se borili najboljši sinovi italijanske narodnosti v Istri in ker vidi v odprti meji jamstvo za še boljše stike z matičnim narodom, ker se brez teh stikov narodnost ne more razvijati.

»Čutimo se ponosno zaradi uspehov, ki smo jih dosegli v naši socialistični družbi in se naprej se bomo skupno z večinskimi narodom borili za realizacijo pravih dolžnosti, ki ji pripada v socialistični družbi,« je zaključil Leo Fusilli.

Dr. Demeter Linzer
časni predsednik Hrvatskega kulturnega društva v Gradiscu
»Ob štetu petdesetimi leti so nas našli 28.000, ob lanskem štetu epsebove vrste pa naj bi nas bilo 2 do 3 tisoč. Čeprav nas ceni na 38.000 in ta številka bo najbližja resnici,« je dejal svoje izvajanje častni predsednik Hrvatskega kulturnega društva v Gradiscu dr. Demeter Linzer. Z narodnostno zaščito smo na slabem. Zakon o solstvu iz leta 1937 bi bil dober, vendar se ne priznava, praksa je po vsem drugučna in nam prinaša samo škodo. Pouk v šolah je nemški, hrvaščina se poučuje samo nekaj ur in še to je avstrijskim asimilatorjem preveč. Glede rabe jezika ni nobenih predpisov, za kulturno-prosvetno dejavnost ni nobenih podpor. V praksi nimamo nič in še manj kot nič. Zdej bi morali stopiti v veljavno zakon o narodnih skupinah, ki je bolj odprti naše narodnostne pravice, a kar je najbolj žalostno, ne prinašajo nič novega o solstvu na Gradiscanskem. Šola pa je tisto, kar krovno narodovo uslo, njegovo bodočnost. To je zlastna a resnična sila stanja na Gradiscanskem. Mi se proti temu borimo in se bomo borili tudi z vašo pomočjo, je zaključil dr. Linzer svoj odločen in jasn nastop.

Jurica Csehar
predstavnik Hrvatskega akademkega kluba na Dunaju
»Srečanje narodnosti je tudi za nas mlade gradiscanske Hrvate izredno pomembno. Kar slišim tukaj o pravih Madžarjih in Italijanov v Jugoslaviji ter o boju drugih narodnosti za lastne pravice, to nas hrabri, da se še intenzivneje borimo za izvajanje avstrijske državne pogodbe in predvsem njenega čl. 7. Če bo šlo v Avstriji tako naprej —

PROCES ZARADI POKOLA V KMEČKI BANKI NA TRGU FONTANA

Pozzan sledil zgledu Frede in Venture in ni odgovarjal na vprašanja sodnikov

Bivši sluga v padovskem zavodu za slepce ve o ozadju pokola toliko, da mu je SID pred nekaj leti organiziral beg v Španijo - Velika napetost v catanzarski sodni dvorani

CATANZARO, 9. — Tresla se je gora, rodila se je miš. Zaradi prisotnosti Marca Pozzana (padovskega fašističnega prevratnika in enega od najzvestejših sodelavcev Franca Frede) ki ga je špansko sodstvo pred nekaj dnevi izročilo v italijanski kotel, je bilo vzdušje v catanzarski sodni dvorani izredno napeto in pričakovanje veliki. Teden sklenila počakati, češ da bosta prišla v Catanzaro šele po zaslišanju njegovih oboževalcev. Očitno je, da hočeta prej slišati, kaj bo povedal bivši sluga za slepce »Configliacchi«.

Maletti in La Bruna sta bila postavljena na zatožni klopi po pismu, ki ga je Pozzan pisal Venturi in slednji izročil catanzarskemu preiskovalnemu sodniku Migliaciu, ki je vodil zaključni del preiskave o pokolu. V tem pismu je bivši sluga povedal, kako je s pomočjo obveščevalne službe lahko z lažnim potnim listom pobegnil v Španijo. Do netinjnevmu zgledu in oviti resnici

čila beg človeku, ki je bil s Fredo in Venture oboževan, sledi v predpoku in dolge vrste drugih kaznivih dejanj. »To ni obtožnica, to je enciklopedija,« je izjavil davi Pozzan, ko mu je predsednik sodišča dr. Scuteri prebral, česa ga dolži italijanska pravica. Zakaj sta ravnila tako, pa bodo skušali pojasniti med prihodnjimi obravnavami.

Dosedanja pojasnila prizadetih so očitno lažna, saj Maletti in La Bruna sta doslej trdila, da sploh nista vedela, da imata opravka s Pozzanzom, ko sta mu prisrskala lažni potni list. Po govoricah, ki se širijo v raznih sodnih krogih, pa naj bi častnika v kratkem spremenila prvotno trditve in naj bi priznala, da sta pomagala Pozzanu na bregu, vendar pa na izrecen ukaz od drejnih. Za koga gre? Kot šef oddelka »D« obveščevalne službe je imel Maletti za samo samo štiri ljudi: načelnika obveščevalne službe (gen. Miceli), načelnika glavne

V ISTI NOČI V KRAJIH CESANO BOSCONI IN NOVEDRATE

«Industrija ugrabitev» v razmahu dve ugrabitvi v milanski okolici

Žrtvi sta posestnik Angelo Galli in industrijec Gianni Meroni Do sedaj nobenih sporočil ali zahtev prizadetima družinama

MILAN, 9. — Skoraj ne mine dan, da ne bi poročali o pojavu nasilja, vseeno pa sta dve ugrabitvi v isti noči in sorazmerno blizu, obe na področju Milana, še vedno neopredeljeni, zato pa izredno zaskrbljujoč pojav. Vreden tehnega premisleka, še bolj pa hitrega in obnem preduradnega ukrepanja, saj sta kot kaže, ugrabitvi izvedli izveščevalni organizaciji. Na to naj bi preiskovalne agente navajalo predvsem dejstvo, da prizadeti družini nista dobili nikakršnih obvestil ali pozivov, znak, da imajo ugrabitelji priložnost skivalešice in da mislijo svoje na prejšnji sturi z molkom in šele nato sprožiti močna pogajanja.

Do takih zaključkov naj bi prišli še zlasti v zvezi z ugrabitvijo Angela Gallija, bivšega občinskega svetlovalca v vrstah KD občine Cesano, ki je bil v tistem času v Bosconu, kjer so ga tudi ugrabili. Izvedla naj bi za to specializirana organizacija, ki je že večkrat nastopila za in v imenu matije gradbenikov milanskega področja. Domnevajo, da je ista organizacija odgovorna za ugrabitve. Angela Malabarbe, socialdemokratskega odbornika blizne občine Gaggiano, čigar odkupnina je znašala 2 milijardi lir. Za tako sodbo sta odločujoči predvsem dve dejstvi: ugrabljeni Angelo

iste znamke in prav tako temne barve, so izginili še ostali ugrabljeni. Klicem na pomoč dveh mladenčev se je odzval njegov prijatelj Renato Furlan, ki pa je bil napram naprjemnim samokresom brez moči.

V Palermu pa so danes dolžili, da se bo proces proti osumljenecem ugrabitve inž. Luciana Cassine, ki so ga združili s procesom proti pripadnikom takozvane »mafije zlatih denarjev«, pričel 24. t.m. Na zatožni klopi bo sedelo 21 obtožencev, ki se bodo morali poleg ugrabitve zagovarjati še za 4 umore, dva poskusa umora in 10 izsiljevanj. (bp)

TRAPANI, 9. — V kamnolomu marmornja v kraju Cusanici se je danes smrtno ponesrečil 24-letni kamnosek Salvatore Candela. Med nalaganjem na poseben vozček se je na delavca zrušilo nekaj kamnitih plošč, ki so ga pod svojo težo strelile.

Zaradi pomanjkanja prostora v milanskih ječah

Državni pravdnik Gresti odredil »miniarnestijo«

Mesečni odlog izvrševanja zapornih nalogov v primeru obsodb na največ štiri mesece zapora

MILAN, 9. — Državni pravdnik Mauro Gresti je večerj odredil, da se v Lombardiji poskusno za mesec dni odloži izvrševanje zapornih nalogov nasproti vsem, ki so bili (ali seveda bodo) obsodeni največ na 4 mesece zaporne kazni. Gre za rešen in v resnici tudi nezakonit ukrep, ki le še potrjuje nemoč pristojnih dejavnosti v boju za pobijanje kriminala.

Gresti se je za ta korak kajpak odločil po posvetu s pravosodnim ministrom Bo. faciom, vsekakor pa je bil izval vrsto polemik in razpisal sodstvo. Odlog aretacij v opisanih primerih je tesno povezan z nemogočimi razmerami v kazniščih, sicer bodisi večjih, ki so v državi razširjeni kakor manjših, ki jih upravljajo krajevne ustanove. Ječe so prenatrpane (milanski San Vito je bil npr. zgrajen samo za 900 zapornikov, v resnici pa jih ima 1300), a isto velja za varnostne celice kvestur (policijskih poveljstev) in karabinjerskih postaj, pa tudi celo poveljstev finančne straže (v soboto se je v celicah milanske kvesture gnetlo kar 67 oseb namesto predvidenih 24).

Z odlogom aretacij naj bi omogočili lažji pretok ljudi iz omenjenih celic v jetnišnice, tembolj, kar zadeva Grestijeve odredbe tudi že podpisane, ne pa še izvedene zaporne naloge. Šlo naj bi torej za nekakšno »miniarnestijo«, ki jo milanski državni pravdnik utemeljuje z nevdžirnim položajem v kazniščih. Kakor rečeno, ukrep nasproti kazenskemu zakoniku, pač pa naj bi ga pravno utemeljili s členom 581 kazenskega postopnika, ki določa naslednje: Če je sodnik gotov, da obsojenec ne bo »obegnil in če obsodba ne presega 6 mesecev zaporne kazni, lahko prizadete izpusti, vendar pod pogojem, da se sam javi najpozneje po 5 dneh.

Zgledu milanskega državnega pravdnika bodo najbrž sledili na glavnem pravdniku in kazenskem sodišču, dejstvo pa je, da s takimi

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

- TUREK, 10. MAJA 1977
- 12.30 Argumenti: SZ: Vzdržolj Volge
 - 13.00 Oddaja za potrošnike
 - 13.25 Vremenska slika
 - 13.30 DNEVNIK in Danes v parlamentu
 - 13.50 Program za najmlajše: Knjiga pripovedk
 - 17.15 Esopove pravljice
 - 17.20 Ihtavi, simpatici Braccio di Ferro
 - 17.30 Prehod na jugovzhodu: Po Holandski
 - 18.00 Argumenti
 - 18.30 Program pristopanja k TV
 - 19.00 DNEVNIK 1 — KRONIKE
 - 19.20 Orzowei — 11. nadaljevanje
 - 19.45 Almanah in Vremenska slika
 - 20.00 DNEVNIK
 - 20.40 KOMISAR MAIGRET
 - Zadeva Picpus
 - Lucas predstavi komisarju Maigretu Mascouvina, od katerega izve, da bo neka vedežvalka umorjena. Čeprav jo policija nadzoruje, do umora vseeno pride.
 - V glavnih vlogah igrajo Gino Cervi, Andreina Pagnani in Ivano Staccioli
 - 22.05 SVET POLMESECA: Izvor in razvoj islamske kulture
 - Ob koncu DNEVNIK, Danes v parlamentu in Vremenska slika

Drugi kanal

- 12.30 Vidim, slišim, govorim
- 13.00 DNEVNIK 2 — Ob 13. uri
- 13.30 Vozja in dežele
- 17.00 Peta stena
- 18.00 Otroci danes: Govorimo o čarovnicah ...
- 18.25 Iz parlamenta in DNEVNIK 2 — Sport
- 18.45 Veselo srečanje s komiki: Harry Langdon
- 19.10 Album:
- Fotografije o Italiji včeraj
- 19.45 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO
- 20.40 Dnevnik 2 — DIRETTISSIMA
- 21.30 OPERAZIONE DIABOLICA, film
- Režija John Frankenheimer, v glavnih vlogah Rock Hudson, Sam Lone Jens, John Randolph in drugi
- Neki bankir je zelo nezadovoljen s svojim življenjem, zato sile ne, da ga spremeni. V namerni nesreči dokaze svojo smrt, v plastično operacijo se da spremeniti v drugega človeka, toda kljub temu ne najde pravega, mirnega življenja ...

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

- 10.00 in 14.00 TV SOLA: Marija in Pierre Curie, Risanka, Glasbeni vzgoja
- 17.05 Lisca gostiteljica ali o premetenem zajčku
- 17.25 PAN TAU, serijski film
- 18.05 »Bod' mo prijaz'« — balet
- TV oddaja »Bod' mo prijaz'« ni baletna niti sodobna plesna oddaja v klasičnem pomenu besede, ampak je nasprotno poskus osvojitve gibanja, govora in petja ob kitari z dramsko-dramskim sporočilom mladim za mlade, ki prinaša ljudsko nesredno ustvarjalnost nazaj v njegovo prvobitno bazo brez odvisnosti. Glasbo je napisal Milenko Arnejsek, izjava skupina netičnih laboratorija
- 18.45 Čas, ki živi: PARTIZANSKI SANATORIJ
- Osvojitvi fronti je prav v Ljubljani uspelo vključiti v osvobodilno gibanje skoraj vse prebivalstvo. Svoje simpatizerje in aktiviste je imela OF v vsaki ulici in skoraj v vsaki hiši. Tako je bilo tudi v nekdanjem Derganevem sanatoriju Emona v ljubljenski mešeniški ulici. V tej znanosti, ki jo je okupator vse čas mo ne nadzoroval, so prizadevni in zavedni zdravniki, aktivni delavci OF že od 1941 do srede 1942 zdravili ranjene partizane in aktiviste, tako, da je bila Emona že v tistem času znana kot »partizanski sanatorij«. O njem, o začetku močne in edinstvene organizacije partizanskega zdravstva ter o ogromnem delu naših zdravnikov in zdravstvenega osebja med NOB bo govorela današnja oddaja Čas, ki živi
- 19.15 Risanka
- 19.30 DNEVNIK
- 20.00 Diagonale
- 20.35 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba, nadaljevanje in konec
- 22.15 DNEVNIK

Koper — barvna

- 19.30 Odprta meja
- 20.00 Otroški kotiček
- 20.15 DNEVNIK
- 20.35 PADRI E FIGLI, film
- Igrata Marcello Mastroianni in Marisa Merlini, režija Mario Monicelli
- 22.05 Aktualna tema, dokumentarna oddaja
- 22.40 Revolucija in glasba

Zagreb

- 19.30 DNEVNIK
- 20.00 V žarišču: Bitka za naftovod
- 20.50 Akcija: Krvodajci
- 21.00 VELIKI BEG — film

Švicarska barvna TV

- 18.00 Za mlade
- 18.55 Dokumentarna oddaja
- 19.30 DNEVNIK
- 19.45 Vesti o svetu prireditve
- 20.15 Deželni program
- 21.00 DNEVNIK
- 21.45 SEQUESTRO DI PERSONA
- V filmu nastopajo Franco Nero, Charlotte Rampling, Franco Wolff

TRST A

- 7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila: 7.20 Dobro jutro: 8.05, 9.05 Glasba in kramljanje: 9.30 Šolske oddaje: 9.40 Koncerti: 10.05, 11.35 Prepovedani omnibus: 12.00 Glasba po željah: 13.15 Glasbeni almanah: 14.05 Koncert folk: 14.30 Mladina v zrcalu časa: 14.40 Glasba na našem valu: 15.35 Klasični album: 16.05 Od melodije do melodije: 16.30 Za najmlajše: 17.05 Koncert: 17.30 Lahka glasba: 18.05 Problemi slov. jezika: 18.15 Zborovska glasba.

RADIO 1

- 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 21.00 Poročila: 6.00 Jutranja glasba: 9.00 Vi in jaz: 11.30 Variet: 12.30 Par besed: 12.30 Toskana: 13.00 Donatella Moretti: 15.05 Knjižna diskoteka: 15.45 Prvi NIP: 18.15 Večerni program: 20.30 Jazz.

SLOVENIJA

- 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00 Poročila: 7.20 Beseda na današnji dan: 8.00 Glasbena matineja: 9.05 Radijska šola: 9.30 Glasbena šola Puj: 10.45 Turistični napotki: 11.03 Poti nasveti: 12.40 Po domače: 13.30 Priporočajo vam...: 14.05 V korak z mladimi: 15.00 Dogodki in mevi: 15.30 Glasbeni intermezzo: 16.05 Ljudska glasba: 17.00 Slika: 17.05 Lahko noč, otroci...: 18.15 Ansambel Atij Sossi: 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi: 20.30 Radijska igra: 21.33 Zgodovne kaskade: 22.20 Pota jugoslovanske glasbe: 23.05 Literarni nastupi: 23.15 Poje Ringo Starr: 23.35 Glasba, glasba.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30 Poročila: 8.35 Zbori in baleti: 10.15 Orkester: 10.35 Pesem dneva: 10.45 Glasba in nasveti: 12.00 Na prvi strani: 12.05 Glasba po željah: 14.00 Mladi pred mikrofonom: 15.10 Slov. pevkarji: 16.45 Nekaj poskočkov: 17.00 Mladim poslušalcem: 17.30 Primorski dnevnik: 18.00 Iz naše glasbe: 18.35 Domači pevci za bavnje glasbe: 20.00 Operne arije: 21.15 Poje Ringo Starr: 23.35 Glasba, glasba.